

Inleiding

De gemeenteraad heeft op 4 oktober 2013 een voorstel van het college van B&W aangenomen waarin voorgesteld wordt dat bewoners van het dorp Renkum zelf een gebiedsontwikkelingsplan opstellen voor het centrum en het gebied daar direct omheen. Aanleiding voor deze vraag was de eerdere constatering dat er ontwikkelingen in het centrum gaande zijn die de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van dat centrum bedreigen. De raad had daartoe op 9 november 2011 al een motie aangenomen over de kwaliteit van het centrum. Dat leidde toen tot het rapport 'Toekomstvisie Centrum Renkum' van de Task Force Renkum. Daarnaast zijn ook de volgende rapporten als basis gebruikt bij het opstellen van de visie:

1. de Strategische structuurvisie van de gemeente Renkum
2. de Ruimtelijke structuurvisie van de gemeente Renkum en dan het specifieke onderdeel voor dorp Renkum/ Heelsum
3. de Sociale visie
4. de Economische visie
5. het rapport van de Task Force 'Toekomstvisie centrum Renkum'
6. het rapport van Wetenschapswinkel Wageningen Universiteit met als titel 'Ons Europaplein'.

In bovengenoemde stukken worden al duidelijke richtingen aangegeven. De werkgroep onderschrijft die en heeft daar dan ook gebruik van gemaakt bij het opstellen van onderstaande visie op de gebiedsontwikkeling en bij de nadere uitwerking in het maatregelenplan.

Daarnaast heeft de werkgroep ook een lijst ontvangen met alle van toepassing zijnde beleids- en uitvoeringskaders. Daar is wel meteen bij gezegd dat deze niet in beton gegoten zijn maar op basis van argumenten aangepast kunnen worden.

De opdracht

De opdracht die de werkgroep meegekregen heeft, staat omschreven in het raadsvoorstel en het bijbehorende projectplan. Die opdracht moet gezien worden als een vervolg op én nadere uitwerking van alle bovengenoemde rapporten. Zij is als volgt samen te vatten: 'kom tot een concreet ruimtelijk plan voor het centrum van Renkum dat uitspraken doet en richtingen geeft om de verdere achteruitgang te stoppen en voorbereid te zijn op de komende jaren. Het dient ontwikkelkansen te onderkennen en moet steunen op een maatregelenplan voor zowel de korte als de langere termijn'. De opdracht viel uiteen in twee delen: 1. het opstellen van het Gebiedsontwikkelingsplan en 2. het uitvoeringsgereed maken van een ontwerp voor Europaplein en Dorpsstraat. Daarvoor had de raad eerder al resp. €200.000, - en €100.000, - beschikbaar gesteld.

De werkgroep

De gemeente heeft in Renkum verschillende groeperingen benaderd met de vraag of één of meer van hun actieve leden bereid zouden zijn om tot de werkgroep toe te treden. Op deze wijze is de werkgroep bemand met personen uit de Winkeliersvereniging Rijnpromenade, dorpsplatform Renkum, werkgroep Renkum Leeft en de bewonerswerkgroep Europaplein. Daarnaast is ook nog iemand van buiten deze clubs tot de werkgroep toegetreden (aanvankelijk zes, later vijf personen). De leden hebben zitting genomen op persoonlijke titel. De werkgroep is ambtelijk geadviseerd én gefaciliteerd door een projectmanager van het team ROM en door een communicatiemedewerker van de gemeente.

Verantwoording en werkwijze

De werkgroep heeft kennis genomen van de onderliggende stukken (zie hierboven) en is circa 15 keer bijeen geweest. Dat heeft uiteindelijk tot dit Gebiedsontwikkelingsplan geleid dat bestaat uit: a. Een algemene visie op het centrum van Renkum b. die vervolgens per locatie nader beschreven wordt en c. een maatregelenplan waarin de voorstellen concreter uitgewerkt worden. Het eerste concept is op basis van een grote diversiteit aan gesprekken en toetsingen steeds verder aangevuld en aangescherpt. Zo hebben de volgende acties plaats gevonden:

- eerste ambtelijke toetsing in januari/ februari 2014
- eerste gesprek met verantwoordelijke wethouder, maart 2014
- tweemaal tijdens een bewonersavond voorgelegd aan de Renkumse bevolking, 23 april en 26 juni 2014
- gesprek met afvaardiging van het nieuwe college, 12 juni 2014
- presentatie van het tussenresultaat aan raadscommissie leefomgeving, 13 mei 2014
- tweede ambtelijke toetsing, juli/ augustus 2014

Naar aanleiding van het geleverde commentaar of gevoerde discussies is de tekst van het Gebiedsontwikkelingsplan steeds weer aangepast.

Het traject is nu geheel doorlopen en de werkgroep heeft de tekst definitief vastgesteld. Daarmee is het moment gekomen dat de werkgroep dit deel van haar opdracht als afgerond beschouwd en haar eindproduct aan het college aanbiedt. De werkgroep blijft wel graag betrokken bij de uitvoering van het ontwerp voor het Europaplein en de Dorpsstraat. Ook wil zij een rol blijven vervullen bij de uitvoering van de maatregelen uit het Gebiedsontwikkelingsplan. De uitvoering van de maatregelen ligt weliswaar bij de daartoe aangewezen trekkers maar de werkgroep vindt het belangrijk dat de samenhang en totale voortgang bewaakt wordt. Zij wil daartoe tenminste éénmaal per half jaar bijeen komen en het college daarbij gevraagd en ongevraagd advies geven.

De werkgroep heeft de communicatie met de Renkumse bevolking op verschillende manieren vormgegeven:

- door het houden van drie algemene bewonersavonden (23 april, 26 juni en 3 september 2014)
- door het verspreiden van de verslagen van de bewonersavonden plus een viertal nieuwsbrieven;
- door publicaties in de krant (Gelderlander en Hoog&Laag);
- als onderdeel van de website van 'RenkumLeeft' plus een eigen emailadres op deze site voor reacties;
- via Twitter.
- voor het begeleiden van de ontwerpen is een begeleidingsgroep van omwonenden en belanghebbenden (winkeliers) ingesteld. Deze is vijf keer bijeen geweest en heeft de ontwerper van schetsontwerp tot definitief ontwerp geadviseerd.
- Verder heeft de werkgroep contacten gelegd naar de huisartsen en de apotheek om de aandacht te vestigen op de beschikbare ruimte op het Europaplein.
- Hetzelfde is gedaan in de richting van de paramedici.

Voor het uitwerken van de ontwerpen voor het centrum van Renkum (met accent op Europaplein en Dorpsstraat) heeft de werkgroep het bureau voor landschapsarchitectuur Poelmans Reesink uit Arnhem aangetrokken. Hieronder ziet u de impressies van het Europaplein en het dorpsplein aan de Dorpsstraat zoals deze door het buro Poelmans Reesink zijn ontworpen. De volledige ontwerpen van het Europaplein en de Dorpsstraat vindt u in het ontwerpenboek van de landschapsarchitecten.

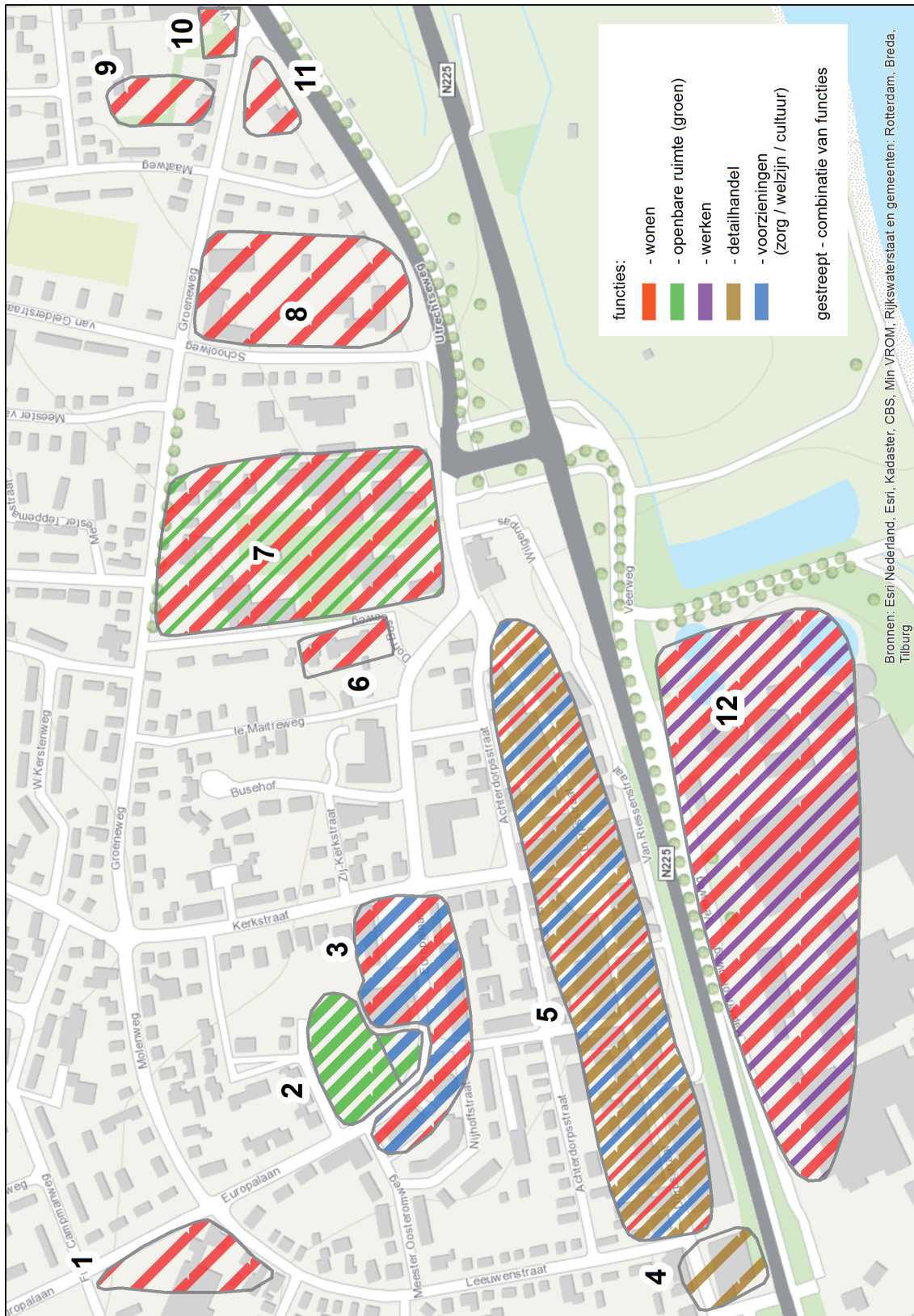
Ontwerp Europaplein (de fontein wordt in eerste instantie niet uitgevoerd.)

Ontwerp plein aan de Dorpsstraat

Het gebied

De werkgroep heeft zich geconcentreerd op het gebied dat omsloten wordt door de Leeuwenstraat, Molenweg, Groeneweg en N 225. Een vlekkenplan vormt de ruimtelijke onderlegger van de visie. De vlekken zijn genummerd, de nummers komen in het maatregelenplan terug.

De visie op Renkum centrum

Constateringen

De werkgroep constateert dat het centrum van het dorp steeds verder achteruit gaat. Er sluiten winkels en er komen doorgaans geen nieuwe terug. Het effect is dat de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van het centrum onder druk komt te staan. Een sneeuwbaaleffect dreigt. Dit verschijnsel doet zich in heel veel steden en dorpen voor en is dus niet uniek voor het dorp Renkum. Er is sprake van een landelijke trend. Het vraagt wél dringend om maatregelen om deze cirkel te doorbreken. Aan die maatregelen dient een visie vooraf te gaan op hoe het centrum er uit zou moeten zien, hoe het zou moeten functioneren en welke kansen er liggen.

Algemene omschrijving van de visie

De werkgroep is gezien de ontwikkeling in de landelijke en Renkumse detailhandel van mening dat het beleid erop gericht moet zijn om alle winkels in de Dorpsstraat te concentreren. Het is ongewenst om nieuw winkeloppervlak toe te voegen aan de bestaande voorraad. Nieuw te vestigen winkels dienen daarom (na evt. verbouw) gebruik te maken van bestaande winkelruimten. Leegstaande winkels/etalages zijn fnuikend voor de aantrekkingskracht van de straat. Etalages dienen daarom in overleg met de eigenaren zo snel mogelijk opnieuw gevuld te worden. Bijvoorbeeld als etalage van een naastgelegen winkel, als (tijdelijke) expositieruimte door kunstenaars of vergelijkbaar. Buiten het winkelkerngebied kan ombouw tot een woning ook een optie zijn.

Concentratie van winkels in de Dorpsstraat betekent dat ook de winkels aan de Europalaan gestimuleerd moeten worden om daarheen te vertrekken. Als gevolg hiervan dient de Europalaan/plein een duidelijke nieuwe functie te krijgen. Dit gebied leent zich er uitstekend voor om hier een verscheidenheid van (elkaar ondersteunende) voorzieningen te concentreren. Daarbij wordt gedacht aan kleinschalige functies in de sfeer van zorg, welzijn, cultuur (bijv. museum), recreatie/toerisme. Ook een café/sociëteit met een uitgebreidere functie dan alleen koffie schenken zou hier goed passen. De combinatie van al dit soort voorzieningen geeft de locatie een herkenbare eigen identiteit die zal leiden tot meer bedrijvigheid en levendigheid. Niet alleen overdag maar ook 's avonds.

De ligging nabij het centrum maakt deze locatie zeer geschikt voor dit soort functies en op haar beurt kan zo'n ontmoetingsplek ook weer een impuls aan de Dorpsstraat geven. Eén van de voorwaarden om een voorzieningenplein te laten slagen is dat ook de openbare ruimte aangepast wordt. Het nu nog zeer kleurloze en onaantrekkelijke Europaplein zal daarom heringericht moeten worden op een wijze die past bij de nieuwe functie. In samenhang hiermee zullen ook de aansluitende straten naar de Dorpsstraat een facelift moeten krijgen.

Een ander onderdeel van de visie is dat wonen nabij het centrum zal bijdragen om het draagvlak voor het centrum te versterken. Om die reden zullen vrij komende locaties rondom het centrum herontwikkeld moeten worden tot woonbestemming. Qua doelgroep richt de werkgroep zich daarbij op enerzijds de middeninkomens én gezien de nabijheid van ondersteunende voorzieningen anderzijds ook op wonen met zorglevensloopbestendig bouwen. Andere doelgroepen in overeenstemming met de Nota Wonen 2014. Vanuit de constatering dat jongeren al snel uit Renkum weg blijken te trekken, is het gewenst om naar (woon)vormen te zoeken waarmee zij aan het dorp gebonden kunnen worden. Experimenten als casco- of kluswoning kan één van die vormen zijn.

Samengevat komen de kernpunten van de werkgroep op het volgende neer:

- alle zeilen dienen bijgezet te worden om een kwalitatief voldoende winkelbestand voor het dorp Renkum te behouden. De werkgroep is van mening dat dit alleen kan als alle winkels geconcentreerd worden in de Dorpsstraat.
- voorkom dat winkelruimten/etalages in de Dorpsstraat leeg komen te staan. Er moet steeds een plan B (zie verderop) achter de hand zijn.
- samenwerking tussen alle betrokken partijen is een noodzaak om verdere afkalving van het nog resterende winkelbestand te voorkomen.
- uitbreiding van huidig winkeloppervlak is niet aan de orde. Nieuwe winkels dienen in bestaande ruimtes in Dorpsstraat gehuisvest te worden (evt. via samenvoegingen).
- winkels aan het Europaplein/laan dienen gestimuleerd te worden om naar de Dorpsstraat te verhuizen.
- een prioriteit binnen het plan is dat het Europaplein /-laan een nieuwe functie krijgt als voorzieningenplein. Hier dienen de vestigingen op het gebied van (gezondheids)zorg, welzijn, cultuur, ontspanning zich te concentreren. Door die concentratie versterken zij elkaar.
- bij een nieuwe functie voor het plein hoort ook een nieuwe inrichting waardoor een aantrekkelijk en multifunctioneel plein verkregen wordt.
- ook de Dorpsstraat én de aanloopstraten naar de Dorpsstraat (de Beyerstraat en Kerkstraat) moeten aantrekkelijker vormgegeven worden.
- vrijkomende locaties rond centrum worden bestemd voor woningbouw, bij voorkeur voor middeninkomens en levensloopbestendige woningen

Bovenstaande hoofdlijnen worden hieronder per locatie nader uitgewerkt en vervolgens in het maatregelenplan concreet benoemd.

Bespreking per locatie

1. Europaplein

Het Europaplein ligt er nu zeer onaantrekkelijk bij en dient heringericht te worden. Hiervoor is op dit moment uit ISV gelden € 200.000 beschikbaar die in 2015 besteed moet worden. Inzet is om rond Europaplein en -laan voorzieningen te concentreren, zie hieronder. Het plein moet door herinrichting aantrekkelijk gemaakt worden voor vestiging van de daar gewenste voorzieningen. Denk aan een groene voorziening (zoals voorgesteld in het rapport 'Ons Europaplein) met een verdere aankleding die past bij de aangrenzende en beoogde functies. Het plein dient daarmee een rol te vervullen voor zowel het hele dorp als de aanliggende buurt. Het Europaplein zelf blijft in principe onbebouwd. Als het echter nodig is om de doelstelling van een voorzieningenplein te realiseren (en daarmee de levendigheid op het plein terug te krijgen), kan een beperkt deel van het plein (gelegen direct naast

De huidige aanblik van het Europaplein

de voormalige bibliotheek) een bouwbestemming krijgen. Een goede stedenbouwkundige inpassing (bijv. behoud van de zichtlijn vanaf de Meester Jonkerweg naar de de Beijerstraat) is daarbij een voorwaarde. De markt loopt niet geweldig op huidige locatie. De werkgroep ziet daarom voordelen in de verplaatsing van de markt naar de Kerkstraat overlopend naar Dorpsplein omdat door de koppeling het publiek voor zowel markt als winkelstraat vergroot wordt. De Kerkstraat dient dan wel één ochtend per week afgesloten te worden tussen Europalaan en Achterdorpstraat. Als deze stap op dit moment nog niet haalbaar is, dan kan de markt ook binnen het nieuw ontwerp op de huidige locatie gehandhaafd blijven. Handhaving op zelfde locatie geldt ook voor de halfjaarlijks te houden kermis. Wel zal dan tijdelijk steeds een gedeelte van de Europalaan afgesloten moeten worden.

2. *Europalaan (incl. locatie van der Born)*

De winkeliers aan de Europalaan worden conform de algemene visie van de werkgroep gestimuleerd om zich te concentreren op de Dorpsstraat. De Europalaan (-plein) moet dé plek worden waar voorzieningen in de sfeer van zorg, welzijn en cultuur zich concentreren. Net als bij de concentratie van winkels in de Dorpsstraat moeten het in dit geval de voorzieningen zijn die elkaar versterken en het aantrekkelijk maken om zich op deze locatie te vestigen. Om dit idee te laten slagen is het van belang dat er een eerste grote partij (bijv. een GOED als trekker) het besluit neemt om zich hier te vestigen, bijv. in de voormalige bibliotheek en/of op de locatie van der Born. Van de gemeente wordt gevraagd om hier een actieve en faciliterende rol in te spelen. Daarbij wordt gedacht aan het bemiddelen rond parkeerfaciliteiten, (ver-)bouwmogelijkheden bieden, aanpassen openbaar gebied, actief stimuleren om de voorzieningen naar deze locatie te laten verhuizen en (zo mogelijk) als gemeente daar zelf ook een relevante voorziening vestigen. Precies daarom is een bibliotheek in de visie van de werkgroep bij uitstek een voorziening die op een dergelijk plein thuis hoort. De gemeente heeft weliswaar kort geleden besloten om de bibliotheek (voor de jeugd) in het plan 3b4 onder te brengen maar de werkgroep ziet reële mogelijkheden om juist in het centrum een voorziening te vestigen die naast een boekenuitleen- en leestafelfunctie voor volwassenen ook andere functies (café, sociëteit, vrijwilligerscentrale, dorpshuis/huiskamer of i.d.) combineert. Het zou een breed ontmoetingscentrum moeten kunnen worden, gesteund door de bibliotheek maar wel gedreven op commerciële basis. Door de directe ligging aan bijv. het (heringerichte) Europaplein is een aantrekkelijk terras te creëren. Ook de mogelijke vestiging van een (exploitatief gezond) (papier)museum in de buurt van het plein past binnen deze visie. Een dergelijk museum kan ook als trekker dienen om bezoekers van het beekdal te verlokken om naar het centrum te komen. Op dit moment wordt er al aan gewerkt om de route van beekdal naar centrum aantrekkelijker te maken. De werkgroep realiseert zich dat bij vestigen van voorzieningen ook goede parkeeroplossingen gevonden moeten worden.

3. *Dorpsstraat*

Alles moet erop gericht zijn om dit het kloppend hart van het dorp te laten zijn en blijven. Primair gericht op winkelen (met wonen daarboven). Winkeliers én pandeigenaren zijn erbij gebaat dat er een aaneengesloten winkelfront blijft bestaan. Daar waar gaten vallen, zal snel een vervanger gevonden moeten worden, desnoods tijdelijk. Dat kan in de vorm van in gebruik gave van de etalageruimte aan een naburige winkelier of aan een kunstenaar (aantrekkelijke screens is ook een mogelijkheid). Om dit te bereiken dient er een verdere en betere samenwerking op gang te komen tussen winkeliers(ondernemersvereniging) en pand-

eigenaren waarbij het gezamenlijke belang voorop staat. De gemeente kan hier een stimulerende rol in vervullen. Pandeigenaren zullen zich anderzijds moeten realiseren dat zij meer gebaat zijn met een gedeeltelijke afwaardering van hun pand dan met voortdurende leegstand (want het resultaat daarvan is dat de hele winkelstraat er onder leidt). In fysieke zin dienen er ook maatregelen getroffen te worden om het openbaar gebied aantrekkelijker te maken. Een nader te onderzoeken optie is het planten van bomen (hoe zit het met kabels en leidingen en aan-/af-

De Dorpsstraat

voer) of anderszins met straatmeubilair. Bij het onderzoeken van deze optie zullen de aan- en afvoerstraten (Kerkstraat en de Beijerstraat) daarin betrokken moeten worden opdat er aangesloten aantrekkelijke routes ontstaan (bijv. vanaf het voorzieningsplein) én opdat er een samenhangend ontwerp ontstaat. Het Dorpsplein is het echte hart van het centrum en zal het uiterlijk moeten hebben van een aangenaam verblijfsgebied. Een multifunctioneel plein met enkele cafés inclusief uitnodigende terrassen (en avond-/ weekendopenstellingen), een aankleding met groen plus zitbanken en misschien zelfs wel een muziekpodium. Rondom het hart van de Dorpsstraat moet ook de plek zijn waar een eventuele discounter zich zou kunnen vestigen. Juist hier omdat iedere andere locatie het winkelgebied alleen maar meer uit elkaar trekt en daarmee verzwakt. Wanneer geen geschikte leegstaande ruimte voorhanden is, zal gekeken moeten worden of met doorschuiven of samenvoegen van andere panden wel een groot genoeg vloeroppervlakte kan ontstaan. De Dorpsstraat is voor regulier verkeer autovrij gemaakt en momenteel primair bestemd voor voetgangers. In de praktijk blijkt dat fietsers en brommers vaak gebruik maken van de straat. De werkgroep stelt voor om fietsers wél toe te staan maar slechts op een zodanige wijze dat zij gedwongen zijn om zich aan te passen aan de voetganger. De uitdaging is om daar een passende vormgeving bij te zoeken. Argument

De Dorpsstraat

om fietsers wel toe te staan, is dat zij meer beweging in de winkelstraat brengen. Ook kan goede fietstoegankelijkheid stimuleren dat bezoekers aan het centrum eerder de fiets nemen. Brommers moeten blijvend geweerd worden uit het centrum omdat zij teveel hinder en gevaar veroorzaken richting winkelend publiek. Elders in het land (bijv. Zevenaar en enkele andere steden maar ook in Duitsland) zijn voorbeelden waar ook geëxperimenteerd wordt met fietsers in de winkelstraten. Van de ervaringen daar zal bij de herinrichting gebruik gemaakt moeten worden. Om

het gebruik van de fiets te stimuleren zullen er op de aantakpunten naar de Dorpsstraat goede fietsparkeervoorzieningen moeten komen. Ook het doorsteken (van fietsers) over de Dorpsstraat heen (van en naar de Van Riessenstraat) dient beter vorm gegeven te worden. Een discounter kan een impuls voor het dorp (en het bestaande winkelbestand) betekenen. Voordat tot een vestiging van een discounter besloten wordt, dient eerst het volgende te gebeuren: a. een DPO dient uitgevoerd te worden om de effecten op het huidige winkelbestand in beeld te krijgen, b. als dat positief uitpakt, dan dient vanuit het perspectief van het bestaande winkelapparaat de meest gewenste locatie voor de discounter bepaald te worden.

4. *locatie Delsink plus bijbehorend parkeerterrein*

Deze locatie is wel genoemd als mogelijke plek voor een discounter maar verdient daarvoor niet de voorkeur omdat het accent van de winkelstraat dan nog meer uit elkaar getrokken wordt.

5. *locaties rondom het centrum (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11)*

Rondom het centrum liggen enkele locaties (zie het kaartje, laatste blz.) die of hun functie al verloren hebben óf dat in de naaste toekomst zullen doen. In de visie van de werkgroep zouden deze locaties primair een woonbestemming moeten krijgen. Daarbij zou, inhakend op de Nota Wonen 2014, de doelgroep gezocht moeten worden bij de middeninkomens en levensloopbestendige woningen. De werkgroep is zich ervan bewust dat de gemeente niet in alle gevallen eigenaar is van de locaties en de realisatie van woningbouw dus niet af kan dwingen maar de overheid kan wel faciliteren en regisserend optreden (bijv. via bestemmingsplan). Bestaande (karakteristieke) panden (bijv. het klooster) dienen behouden te blijven en bij vrijkomen een nieuwe functie te krijgen.

6. *terrein Parenco (12)*

Deze locatie is eigendom van één van Renkums grootste werkgevers. Voorlopig zal dit nog bedrijfsterrein blijven. Op termijn komt het terrein wellicht (in gedeelten) vrij. Het terrein is dan uitstekend geschikt als aantrekkelijk woongebied, dicht bij het centrum én bij de rivier de Rijn met zijn (nu ongebruikte) haven. Combinaties met (water)toerisme/recreatie/sport/ hotel/ verzorgd wonen en cultuur zijn denkbaar en wenselijk.

7. *Overig:*

De twee toevorroutes vanaf Europalaan naar de Dorpsstraat (de Beijerstraat en Kerkstraat) dienen aantrekkelijker vorm gegeven te worden. In een stijl die aansluit bij de Dorpsstraat maar ook bij Europalaan. Groenvoorzieningen en straatmeubilair zullen hier als verbindend element moeten werken.

De Beijerstraat

Algemene suggesties/ aanbevelingen

- Er lopen diverse toeristische fietsroutes door Renkum. Benut deze om de verschillende toeristische trekpleisters zoals museum, molen, beekdal, het rosarium bij de kerk, in de toekomst de veerpont en de pendelboot etc. te ontsluiten en met elkaar te verbinden. Op deze manier trek je ook toeristen naar het centrum waardoor dat ook levendiger wordt.
- Het dorp Renkum als geheel en het centrum in het bijzonder heeft een nieuwe impuls nodig. De werkgroep denkt dat dit op tenminste twee manieren bereikt kan worden:
- Toerisme is een sector waar Renkum zich in economische zin nog in kan ontwikkelen. Er zijn verschillende initiatieven al ontwikkeld of in voorbereiding. Het is van belang dat deze allen in een onderling verband worden gebracht waardoor ze elkaar versterken. De werkgroep stelt daarom voor om een toeristisch actieplan voor Renkum te ontwikkelen. Dat zou, vergelijkbaar met dit document, moeten bestaan uit een visie en uit een concreet maatregelenplan (dus: opzetten van een ‘Task Force voor het toerisme’).
- Het winkelbestand kan verbeterd worden. Er zou een operationele visie op het winkelbestand ontwikkeld moeten worden om te bezien waar de kansen liggen: wat ontbreekt er, waar oriënteer je je op, welke sterke punten kan je verbeteren, welk onderling verband is er, waar elkaar versterken. Daarin ook meenemen wat je met leegkomende panden gaat doen.
- Vooruitlopend op de toeristische visie die de werkgroep hierboven bepleit, zou al begonnen kunnen worden met het aanwijzen van enkele camperstandplaatsen tegen het centrum aan. Dergelijke plaatsen zorgen voor een extra economische impuls aan het centrum.
- De werkgroep bepleit om opbrengsten uit grondverkoop die gegenereerd worden in of direct rond het centrum, in te zetten voor de financiering van ingrepen die elders in hetzelfde gebied noodzakelijk zijn. Daarmee maak je investeringen mogelijk waarvoor anders geen geld zou zijn maar die vanuit de visie op het grotere geheel wel noodzakelijk zijn om de doelstellingen te bereiken. Elders is dit een aanvaarde werkwijze.

De werkgroep stelt voor als onderdeel van de ontwikkelde visie op het winkelbestand en de leegstaande etalages, om een actief beleid te voeren om die ruimtes (in overleg met de eigenaren) in gebruik te geven aan kunstenaars. Op die wijze zou de Dorpsstraat naast winkelstraat ook tot een kunststraat uit kunnen groeien. Dit trekt nieuw publiek waarvan ook bestaande winkels profijt hebben. Renkum kan daardoor een nieuw imago verwerven, op kleinere schaal weliswaar maar enigszins vergelijkbaar met het modekwartier in Arnhem of boekenstad Deventer. Daarmee wordt ook teruggegrepen op een oude traditie die deze streek had als kunstenaarskolonie.

Maatregelenplan.

In dit maatregelenplan wordt de visie uitgewerkt in concrete acties. De werkgroep realiseert zich goed dat door haar geformuleerde wensen en doelen niet zomaar afgedwongen kunnen worden. Marktpartijen hebben daar een eigen verantwoordelijkheid in en zij zullen degenen moeten zijn die uiteindelijk het initiatief nemen om te gaan bouwen, te exploiteren of te ondernemen. In die zin is de rol van de gemeente beperkt.

Er is echter wel een grote rol weggelegd voor de gemeente om een heldere lijn uit te zetten én om de voorwaarden te scheppen waaronder ondernemers aan de slag kunnen gaan.

In dit maatregelenplan zal het vooral gaan over het scheppen van die voorwaarden. Vervolgens is het aan de markt en de inwoners van het dorp om daar op in te springen.

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
1	A. Europaplein herinrichten op een wijze die passend is bij de gewenste functie voor de locatie, nml. voorzieningencentrum.	1. Bestaande plannen voor het plein verder uitwerken - binnen beschikbare ISV-budget van €200.000, - - en vervolgens uitvoeren. Bij ontwerpen van het plan speciale aandacht dat gebruiksoverlast voor omwonenden voorkomen wordt.	Bij ontwerp: T: werkgroep Europaplein B: gemeente + dorp + andere belanghebbers. Besluit: gemeente Bij uitvoering: T: gemeente	Inzet om uitvoering te starten voor dec. 2014. Gereed voor 26 april 2015. Financiering via gemeente (ISV budget) en/of via werkgroep (m.b.v. prov. subsidie of sponsoring).
		2. de halfjaarlijkse kermis kan op huidige locatie gehandhaafd blijven. Wel moet daar dan de Europalaan bij betrokken worden met als consequentie dat dit weggedeelte vier dagen voor verkeer afgesloten wordt.	T: Oranjevereniging in overleg met gemeente.	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		3. Voorkeur om de markt (in overleg met marktlieden) naar Kerkstraat/ Dorpsplein te verplaatsen vanwege extra klandizie voor markt en winkelstraat. Als dat op dit moment niet haalbaar is, dan de markt op huidige locatie (Europaplein) handhaven.	T: gemeente in overleg met marktlieden	
	B. deel van plein kan beschikbaar komen voor beperkte nieuwbouw indien dit nodig zou zijn om gewenste ontwikkeling tot voorzieningenplein mogelijk te maken. Plek en omvang moeten resultaat zijn van stedenbouwkundige en landschappelijke studie.	1. Stedenbouwkundige studie moet mogelijke bouwlocatie op plein t.b.v. voorzieningen aanwijzen.	T: ontwerper	
		2. Als (gedeeltelijk) bouwlocatie mogelijk en gewenst is, dan BP aanpassen	T: gemeente	
2	A. Europalaan moet voorzieningencentrum worden. Daarom: de winkel- en bedrijfsruimtes (ook) bestemmen voor voorzieningen t.b.v. welzijn, zorg (incl. GOED), gezondheidszorg, cultuur en recreatie/ ontspanning.	1. Waar nodig BP aanpassen zodat voorzieningenplein mogelijk wordt (zie hierboven).	T: gemeente.	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		2. Stimulerend beleid voeren om voorzieningen in sfeer van welzijn, (gezondheids)zorg, cultuur (bedoeld is: de kleinschalige cultuurvoorzieningen) naar deze locaties te krijgen (andere locaties ontmoedigen). Partijen daarbij als zelfstandige risicodragende ondernemers blijven benaderen. Gemeente schept voorwaarden, stimuleert en brengt samen.	T en initiatiefnemer: part. ondernemer. B: gemeente faciliteert en stimuleert actief.	
		3a. Handhaven van huidige bibliotheek voor volwassenen in het centrum.	T: gemeente	
		3b. Functie van die bibliotheek verbreden tot een mix van café/ dorpshuis/ sociëteit/ leestafel (of andere creatieve vorm) op commerciële basis. Zie ook landelijke voorbeelden.[1]	T: particulier initiatief in combi met bibliotheek.	
		4. pandeigenaren op deze locatie aanspreken opdat zij meewerken aan omschakeling van winkels naar accommodaties voor voorzieningen	T: ondernemersver. en gemeente samen optrekken	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		5. naast de herinrichting van het plein ook de Europalaan waar nodig herinrichten, passend binnen totale vormgeving van het plein en nieuwe functie.	zie maatregel 1a1.	Zie 1a1.
		6. in navolging van opknappen openbare ruimte ook de gevel van de voormalige bibliotheek opknappen	T: eigenaar pand	
3	A. De Dorpsstraat moet een aantrekkelijke winkelstraat blijven met een gevarieerd aanbod overeenkomstig de behoeften van het dorp.	1. Winkels dienen zo veel mogelijk geconcentreerd te worden in de Dorpsstraat. Winkelconcentratiegebied omschrijven als Dorpsstraat (vanaf AH tot Wilgenpas) plus de delen Beijerstraat en Kerkstraat tussen Dorpsstraat en Achterdorpsstraat.	Stimuleren van de uitvoering door: ondernemersvereniging en gemeente.	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		2. Nieuwe winkelruimte buiten het concentratiegebied wordt niet toegestaan. Een eventuele discounter zal dus een plek moeten vinden in bestaande winkelruimtes. Vóór de komst van de discounter zal echter eerst onderzoek gedaan moeten zijn naar de effecten op het bestaande winkelapparaat voordat een besluit daarover wordt genomen	T: gemeente	
		3. Etalages van leegkomende winkels worden in overleg tussen eigenaar en winkeliersvereniging zo snel mogelijk heringericht (als etalage van andere winkel of als tijdelijke expositieruimte).	T: ondernemers-vereniging	
		4. pandeigenaren worden op voorhand hierover door de ondernemersvereniging (schriftelijk) benaderd	T: ondernemersvereniging	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		5. de Dorpsstraat dient een face-lift te krijgen. Voor het maken van een ontwerp wordt een ontwerper aangetrokken die i.s.m. alle betrokkenen voorstellen ter verbetering van de openbare ruimte ontwerpt ter grootte van het beschikbare ISV-budget van €100.000, -. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij ontwerp Europaplein.	T: idem als mtrg.1a1 in combi met ondernemersvereniging	Financiering in kader ISV, voorwaarden idem als Europaplein (zie 1a1).
		5a. B&W en raad nemen besluit over ontwerpvoorstellen die in overleg met betrokken partijen gemaakt zijn.	T: college en raad	
		6.Een onderdeel van de opgave is te onderzoeken of het aanbrengen van groen (planten van bomen) in de Dorpsstraat mogelijk is	T: ontwerper + gemeente voor openbare ruimte. De ondernemers voor hun gevels (beplanting).	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		7. de aanlooproutes naar de Dorpsstraat (t.w. de Beijerstraat en Kerkstraat) dienen in de ontwerp-gave meegenomen te worden want ook deze straten zullen aantrekkelijker vorm gegeven moeten worden (planten bomen?), aansluitend bij vormgeving Dorpsstraat en Europaplein.	T: idem als 5 en 6.	
		7a. Hetzelfde geldt voor de relatie van Wilgenpas/ van Riessenstraat naar de Dorpsstraat (opknappen stegen). Ook de bewegwijzering naar centrum en parkeerplaatsen verbeteren.	Zie hierboven.	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		<p>8. De Dorpsstraat is het domein voor het winkelend publiek. Primair zijn dit de voetgangers maar fietsers worden ook toegestaan mits zij hun (verkeers-)gedrag aanpassen aan de voetgangers. De uitdaging is om de inrichting van de straat daarop aan te passen. Brommers worden niet toegestaan (die moeten zich verplaatsen via de omliggende straten). De inrichting zal hierop aangepast moeten worden. Bezorging van goederen in de Dorpsstraat is slechts toegestaan binnen bepaalde tijden. Buiten die tijden scherper toezicht houden ter bescherming van de voetganger.</p>	<p>T: gemeente (besluit). B: alle betrokken partijen</p>	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		<p>9. In de Dorpsstraat staan nu woningen boven winkels leeg omdat ze geen eigen toegang meer hebben. De werkgroep stelt voor om een stimuleringsregeling in het leven te roepen waardoor onbewoonde en ontoegankelijke bovenverdiepingen alsnog ontsloten en bewoond worden. Naast huisvesting draagt dit mede bij aan de levendigheid en sociale controle (m.n. 's avonds) in de Dorpsstraat.</p>	T: gemeente	
		<p>10. Er dient regeling te komen waarbij gestimuleerd wordt om leegstaande winkels om te zetten tot woningen. Dit wel beperken tot nader aan te wijzen gebied (dus niet in kern winkelgebied).</p>	T: gemeente	
4	A. Locatie Delsink kan herbestemd worden maar niet t.b.v. detailhandel.	<p>Wanneer de locatie vrij komt, moet deze herbestemd worden. Herbestemming tot detailhandel verdient niet de voorkeur omdat verdere uitbreiding van het winkelareaal voorkomen moet worden. Tegen andere bestemmingen is vooralsnog geen bezwaar</p>	T: zo nodig BP aanpassen door gemeente	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
5 6 7 8 9 10 11	A. Locaties rondom centrum (wanneer deze hun huidige functie verliezen) voor woningbouw bestemmen. Doel: draagkracht voor het centrum vergroten. Voorbeelden van de locaties: Oude drukkerij, Locatie Kranen, ten Böhmer, terrein klooster/ROC, Locatie Lijn 50, Locatie hoek Utrechtseweg/ Groeneweg.	Deze locaties primair bestemmen voor woningbouw. Andere functies zijn ook toegestaan mits passend in woonomgeving en mits ze bijdragen aan gevarieerd woonmilieu en mits ze daarmee geen concurrentie aandoen aan voorzieningenplein of aan winkelconcentratie in Dorpsstraat. Gevarieerd (levensloopbestendig) bouwen in verschillende segmenten.	T: waar nodig het bestemmingsplan aanpassen: actie gemeente.	
12	A. Locatie Parenco dient (indien deze t.z.t. vrij komt) bestemd te worden voor gemengde functies met woningbouw (voor diverse categorieën) als hoofdbestemming.	Wanneer deze locatie t.z.t. vrij komt, dient hier een aantrekkelijk en wervend woongebied te ontstaan met enerzijds een goede aansluiting op het dorpscentrum en anderzijds fraai gelegen tegen de Rijn aan. Hier liggen grote kansen. Naast wonen zijn (water) recreatie/ sport/ cultuur/ zorg/ voorzieningen de functies die hier passen. Wanneer dit aan de orde is, zal gemeente voor deze locatie een actuele visie op moeten stellen en BP aanpassen.	T: gemeente	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
	A. route van beekdal naar Dorpsstraat aantrekkelijk vormgeven waardoor bezoekers naar centrum gelokt worden	Route vanaf beekdal naar centrum aantrekkelijk en logisch vorm geven teneinde bezoekers naar centrum en papiermuseum te leiden. Aanzet wordt gegeven met vlinderroute.	T: gemeente	
	B. papiermuseum: Een papiermuseum is een extra trekpleister in een toeristische route, samen met beekdal, molen, veerpont, RK kerk met rosorum etc.	Het museum kan een plaats krijgen op of rond Europalaan (v.d. Born) maar kan ook in kerk of in klooster een plek krijgen. Exploitatie door particuliere stichting. Gemeente faciliteert via bestemmingsplan (kosten t.l.v. ontwikkelaar).	T: museumstichting B: gemeente faciliteert qua BP.	
Resumerend	Maken van een integrale analyse en stedenbouwkundig/landschaps ontwerp.	In een aantal maatregelen hierboven (zoals locatie 1 nrs. a1 en b1, locatie 2 nrs. a5 en a7) wordt aangegeven dat er een ontwerp moet komen. Ter verduidelijking: deze zaken moeten in onderlinge samenhang ontworpen worden. Er moet dus één analyse op het gebied komen waaruit verschillende met elkaar samenhangende ontwerpvoorstellen volgen.	T: werkgroep centrum Renkum B: gemeente (faciliteren en besluit)	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
	<p>Het dorp Renkum in zijn algemeenheid en het centrum in het bijzonder heeft een nieuwe (economische) impuls nodig. De werkgroep denkt dat dit op twee manieren bereikt kan worden.</p>	<p>1. Toerisme is een sector waarin Renkum zich in economische zin nog verder kan ontwikkelen. Er zijn verschillende initiatieven al ontwikkeld of in voorbereiding. Het is van belang dat deze allemaal in een onderling verband worden gebracht waardoor ze elkaar versterken. De werkgroep stelt daarom voor om een toeristisch actieplan voor Renkum te ontwikkelen. Dat zou, vergelijkbaar met dit document, moeten bestaan uit een visie en uit een concreet maatregelenplan (taak voor een Task Force 'Toerisme dorp Renkum'). Gemeente neemt initiatief voor starten werkgroep van belanghebbers en faciliteert hen. Eindproduct met maatregelenplan ter vaststelling naar gemeenteraad.</p>	<p>Gemeente neemt initiatief voor start werkgroep, daarna trekkerfunctie bij werkgroep. Gemeente faciliteert dan.</p>	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		<p>2. Het winkelbestand kan verbeterd worden. Er zou een operationele visie op het winkelbestand ontwikkeld moeten worden om te bezien waar de kansen liggen: wat ontbreekt er, waar oriënteer je je op, welke sterke punten kan je verbeteren. Neem daarin mee hoe (veilige) bevoorrading buiten venstertijden beter geregeld kan worden (doen van voorstellen). Gemeente stelt werkgroep van belanghebbenden in. Werkgroep is trekker.</p>	<p>T: primair de ondernemersvereniging/ nieuwe werkgroep. Gemeente ondersteunt.</p>	
		<p>3. Vooruitlopend op het 'Toeristisch actieplan' kan begonnen worden met het aanwijzen en geschikt maken van enkele camperplaatsen rondom het centrum (mogelijke locaties: parkeerterrein Oudekerkeland of infocentrum 'de Beken'). Gemeente wijst locatie aan na onderzoek.</p>	<p>T: gemeente</p>	

Locatie	Gewenste ontwikkeling	Benodigde acties / maatregelen	Trekker (T) en wie verder betrokken (B)	Overige opmerkingen/ afstemming noodzakelijk met:
		4. Als onderdeel van zowel het 'Toeristisch actieplan' als van de visie op het winkelbestand stelt de werkgroep voor om een actief beleid te voeren om leegkomende winkels in gebruik te geven aan kunstenaars op een zodanige wijze dat er naast een winkelstraat ook een 'kunststraat' ontstaat.	T: samenwerking v. pandeigenaren en ondernemersver. B: gemeente (faciliteert).	

Epiloog

De werkgroep heeft met haar visie en maatregelenplan een stuk geproduceerd waarvan zij overtuigd is dat hiermee een nieuwe impuls aan het dorp Renkum geleverd kan worden. Zowel op het economische vlak maar ook, minstens zo belangrijk, op het vlak van leefbaarheid. Het effect van dit stuk staat of valt met de uitvoering. Daarom stelt de werkgroep voor dat voor ieder actiepoint tenminste één persoon als (inhoudelijk) trekker aangewezen wordt en dat er daarnaast één persoon is die toeziet op de daadwerkelijke uitvoering van het totale maatregelenplan. Deze persoon rapporteert tenminste éénmaal per half jaar aan het college van B&W en de gemeenteraad over de voortgang totdat het programma in zijn geheel uitgevoerd is.